

Varia BELEVENISSEN IN DE CAMARGUE

door
M. J. TEKKE.

Veel boeken en artikelen zijn over de Camargue geschreven, weinig rasechte vogelaars zijn er nooit geweest en toch waag ik het hier een aanvang te maken met een reeks korte bijdragen over dit unieke gebied. Het is mij namelijk gebleken dat allen, die hun vogelhart op de juiste plaats hebben zitten, een aparte plaats in dat hart hebben ingeruimd voor de Camargue en er nooit over uitgepraat raken. In de zomer van 1956 beleefde dit vogeldorado van Clubwege een soort invasie waaraan niet minder dan 8 leden deelnamen t.w. de heren BAKKER, VAN DEN BRINK, COLDEWEY, KIST, KLATTE, SWAAB, WALDECK en schrijver dezes. Ondanks ons vrij korte verblijf van 6 dagen was het een tocht, rijk aan belevenissen, die een plaats in een ornithologisch tijdschrift waardig zijn, al was het slechts om aan te tonen welk een levensvreugde de ornithologie op zo'n vogeltrip kan geven aan een ploegje gelijkgestemde zielen.

1. EEN INDRINGER BIJ DE BIJENETERS

(met 1 tekstfiguur)

Tot de vaste ornithologische attracties van de Camargue behoort de Bijeneter. Er gaat een bepaalde bekoring van deze vogel uit, welke — wat mij persoonlijk betreft — voor een groot deel verbonden is aan zijn bonte verenpak. De prachtige kleurencombinatie roodbruin/blauwgroen/geel spreekt ons Noordelingen sterk aan omdat wij, in onze wensdroom om nog eens in ons leven tussen de tropische vogels te mogen verkeren, ons in Nederland tevreden moeten stellen met de tropisch gekleurde IJsvogel en Wielewaal. Steeds zijn we weer ongelooflijk enthousiast als wij een mannetje van de Wielewaal goed in de kijker krijgen en wij een IJsvogel in het zonlicht over het water zien flitsen. Daarom is de ontmoeting met een troep Bijeneters, die in sierlijke vlucht als vliegende juwelen boven je hoofd scheren, een gebeurtenis om nooit te vergeten. Als basis hadden wij Arles gekozen en van daar uit bestreken wij het gehele gebied. Het was ons bekend waar wij de Bijeneters moesten zoeken, n.l. langs de oostzijde van het Etang de Vaccarès. De golven van dit grote meer verzwellen daar stukken van de oever en vormen vrij steile walkanten. In deze wanden graven de Bijeneters hun nestgaten en jagen in de omgeving op insecten. Reeds van verre kan men ze ontdekken aan hun typische vliegbeeld en vliegwijze. De puntige, driehoekige vleugels doen sterk denken aan die van de Spreeuw; dichterbij gekomen kan men waarnemen dat de middelste staartpenen iets langer zijn dan de overige. De vleugelslagen worden afgewisseld met glijvluchten. De Bijeneter vliegt met het gemak van een Zwaluw en dat moet ook wel, want waar zou hij anders zijn naam vandaan halen? Of de bijen zijn hoofdvoedsel

Telephoto M. J. TEKKE, copyright
Bijeneters (*Merops apiaster*); Etang de Vaccarès, Camargue.

zijn, zou ik niet durven beweren; hier zag ik ze voornamelijk op libellen jagen. Bij een vrij harde wind hadden deze insecten zich verzameld in de luwte van een laantje en vlogen daar heen en weer. Het gegons van deze miniatuur-helicopters vormde een sonore zoemtoon; zij maakten het de Bijeneters wel bijzonder gemakkelijk en telkens verschenen zij boven dit laantje, waar de tafel gedekt stond.

Het zijn niet alleen beweeglijke maar ook luidruchtige vogels. Bijna onafgebroken hoort men het korte melodieuze: „pruiik” tijdens de vlucht. Een tijdlang hebben wij hun gedragingen van uit de auto gade geslagen en gelukte het met de filmcamera een aantal vliegbeelden te maken. Een paartje demonstreerde zowaar een copulatie vlak voor onze neus op een door de wind heen en weer zwaaiende bebladerde tak, doch deze unieke opname mislukte doordat de camera verkeerd was ingesteld. De afstand van de weg naar de nestgaten was te groot om vanuit de auto, zelfs met een telelens, te opereren. Zelf werkte ik met een lens met een brandpuntafstand van 55 cm en doordat mijn belichtingstijd beperkt was, moest ik zoeken naar een mogelijkheid de vogels in rust te fotograferen. Het was mij opgevallen dat aan de voet van de steile wand vóór de nestgaten wat dode takken af en toe werden uitverkoren als rustplaats. Na langdurig met de kijker zoeken naar een strategisch punt van waaruit gefotografeerd kon worden, vonden wij een begroeide kaap op ca. 20 m van de horizontale „zittak”, waarheen ik mij tussen de grondvegetatie met de lange lens voor mij, voorzichtig voortbewoog. WALDECK volgde het voorbeeld, gewapend met de filmcamera. Nadat de Bijeneters aan onze aanwezigheid gewend waren, kon WALDECK naar hartelust zijn 8 mm kleurenfilm belichten, ter-

wijl ik mijn lens op de grond had gedrukt en had ingesteld op de dode tak in afwachting of er een vogel op wilde plaatsnemen. Met de vinger op de sluitersknop en turend in de spiegelzoeker, leek het alsof de tijd voortkroop, vooral als er naast je een camera aanhoudend snort. Doch het doorzetten werd beloond, zoals het meestal in de vogelarij gaat, want plotseling zag ik in de zoeker een vogel neerstrijken en nauwelijks had hij zittend zijn kop zijdelings gewend, met de gele beak in de zon, of de sluitersknop klikte. Wat een object voor een kleurenopname! Ik voelde mijn hart bonzen, draaide de film door voor een mogelijke volgende kans en drukte de lens stevig tegen de grond om de trillingen van de harde wind en die van mijn van emotie bevende handen op te vangen. In de zoeker zag ik dat mijn eerste Bijeneter intussen gezelschap had gekregen van een andere en weer werkte de sluitersknop, nu met het mogelijke resultaat van 2 vogels op één tak. Ook WALDECK's camera snorde onverstoorbaar voort, met de versierde dode tak als doelwit. Op de achtergrond zag ik op het matglas steeds schaduwen van voorbijvliegende vogels passeren; zij vlogen heen en weer langs de nestgaten en maakten toch een onrustige indruk. De vogels die op de tak zaten, waren ook zeer beweeglijk en ik moest wel degelijk het tijdstip van afdrukken afwachten waarop zij niet voortdurend met hun kop draaiden. Het geluid week af van dat wat wij steeds hoorden, het klonk als: „truuuh”, aanhoudend herhaald. Zouden zij zich toch niet op hun gemak voelen door onze aanwezigheid? Toen wij er over dachten ons van deze uit ca. 30 paren bestaande kolonie terug te trekken, nam juist Bijeneter No. 3 op de dode tak naast zijn soortgenoten plaats en dat namen wij dus even waar. In snel tempo volgden onder de grootste spanning onzerzijds de no. 4, 5 en 6 en nooit zal ik WALDECK's woorden vergeten, die bij die gelegenheid volkomen zijn gemoedstoestand uitdrukten: „kijk nou 's”. Doch vrijwel gelijktijdig met het uitstoten van deze woorden ontdekte hij de oorzaak van de rillingen van de Bijeneters..... een slang van naar schatting 3 cm dikte en 1½ m lengte vereerde de kolonie met zijn bezoek en wij zagen juist hoe hij zich van het ene hol naar het andere verplaatste. Met de kop werd de stijle wand afgetast, net zo lang tot een nestgat gevonden was. De kop ging vervolgens naar binnen en het lichaam dat deels tussen twee gaten gespannen was, deels nog in een ander gat zat, werd geleidelijk overgeheveld. Op deze wijze was hij dus bezig de gehele kolonie af te werken en gat voor gat van eieren te ontdoen, want slangen zijn gek op eieren. Dat was ook de reden dat de vogels niet de nestgaten in durfden en post vatten op de dode tak waar zij de verrichtingen van het dier, dat sedert de schepping al onheil sticht, konden gadeslaan. Aan zijn activiteiten werd overigens spoedig een einde gemaakt. Van mijn plaats af gaf ik WALDECK, die intussen een stok had bemachtigd, aanwijzingen waar en wanneer hij kon toeslaan.